

เกษตรเศรษฐกิจในครัวเรือน

การเลี้ยงก่าน แบบชาวบ้าน

636.598
ส46ก
2543

ผศ.สุภัททา ปิณฑะแพทย์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ลักษณะทางธรรมชาติโดยทั่วไปของห่าน	
ห่านมีรูปร่างและลักษณะนิสัยอย่างไร	1
ทำไมห่านจึงเป็นสัตว์นำเลี้ยง	1
การเลี้ยงห่านมีความสำคัญอย่างไร	6
ห่านมีประโยชน์อย่างไรบ้าง	6
การเลี้ยงห่านเพื่อปราบวัชพืชทำได้ในลักษณะใด	7
การที่จะนำชนห่านมาใช้เป็นประโยชน์นั้นต้องมีกรรมวิธีอย่างไร	8
คุณค่าทางอาหารของเนื้อห่านมีมากน้อยเพียงใด	8
จริงหรือไม่กับความเชื่อที่ว่า เนื้อห่านเป็นอาหารที่แสดงโรคต่าง ๆ	9
การบริโภคเนื้อห่านจะทำให้เกิดสารอาหารเป็นพิษได้หรือไม่	9
พันธุ์ห่านและการเลือกพันธุ์ห่านที่จะเลี้ยง	10
พันธุ์ห่านที่ได้ถูกจำแนกและบันทึกโดยสมาคมสัตว์ปีกมีกี่พันธุ์	10
พันธุ์ห่านแต่ละพันธุ์มีลักษณะรูปร่างและรายละเอียดเฉพาะตัวอย่างไร	10
เกษตรกรจะต้องวางแผนเป้าหมายในการเลี้ยงห่านอย่างไรจึงจะสามารถคัดเลือก	
พันธุ์ห่าน และปฏิบัติการเลี้ยงดูได้ถูกต้อง	16
ในการเลือกพันธุ์ห่านเพื่อทำการเลี้ยงมีหลักในการพิจารณาอย่างไร	16
ห่านพันธุ์ใดเป็นห่านที่มีผู้นิยมเลี้ยงมากในประเทศไทย	17
การเตรียมความพร้อมในการเลี้ยงห่าน	
ผู้เลี้ยงห่านควรมีความรู้ในด้านใดบ้าง	17
การเลี้ยงห่านควรเริ่มต้นเลี้ยงเมื่อใดดี	18
เมื่อเริ่มต้นเลี้ยงห่านจะจัดหาห่านมาเลี้ยงโดยวิธีใด	18
การเลือกอายุ และเพศของห่านที่จะนำมาเลี้ยงมีความสำคัญ หรือไม่	18
วิธีการดูแลของห่านทำได้อย่างไร	19
วิธีดูแลสุขภาพของห่านมีหลักในการสังเกตอย่างไร	20
การจับและการดูมห่านมีวิธีอย่างไร	21
ห่านที่มีลักษณะดีควรมีลักษณะอย่างไร	21

เรื่อง	หน้า
โรงเรียนสำหรับเลี้ยงห่านควรมีลักษณะอย่างไร	21
ถ้าจะเลี้ยงห่านแบบขังคอกควรมีบริเวณพื้นที่เท่าไร	22
การจัดขนาดของโรงเรียนมีประโยชน์ในด้านใด	24
อาหารสำหรับห่าน	
ห่านกินอาหารประเภทใดเป็นหลัก	24
จำเป็นหรือไม่ที่จะต้องให้อาหารเสริมแก่ห่าน	24
ที่ใส่อาหารหรือรางควรจะมีลักษณะอย่างไร	24
การให้อาหารเสริมควรพิจารณาให้เมื่อใด	24
ห่านมีความต้องการสารอาหารประเภทใดบ้าง	26
ห่านควรได้รับอาหารและน้ำทันทีที่ออกจากไข่หรือไม่	28
ห่านที่ควรจะให้แก่ถูกห่านในระยะ 10 วันแรกควรมีส่วนผสมอะไรบ้าง	28
อาหารผสมสำเร็จรูปสำหรับถูกห่านมีขายโดยทั่วไปหรือไม่	28
อาหารที่จะให้แก่ห่านที่มีอายุหลังจาก 10 วัน ควรมีส่วนผสมอะไรบ้าง	28
การผสมพันธุ์ห่าน	
การคัดเลือกพ่อพันธุ์ห่านและแม่พันธุ์ห่านมีความสำคัญอย่างไร	29
การคัดเลือกห่านเพื่อเป็นพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ควรยึดหลักอะไร	30
ควรคัดเลือกพันธุ์ห่านเมื่อห่านมีอายุเท่าใด	30
อายุของห่านที่จะนำมาใช้เป็นพ่อพันธุ์ควรมีอายุเท่าใด	30
ห่านตัวเมียจะมีระยะเวลาที่จะใช้ในการผสมพันธุ์ได้นานเท่าใด	31
ห่านตัวเมียจะเริ่มออกไข่เมื่ออายุเท่าใด	31
การคัดขนาดของไข่ห่านเพื่อการขยายพันธุ์มีความสำคัญหรือไม่	31
แม่ห่านมักจะออกไข่ในช่วงเวลาใด	31
ไข่ฟักจากแม่ห่านอายุ 1 ปี และอายุ 2 ปี มีความแตกต่างกันอย่างไร	31
ห่านมีการผสมพันธุ์กันอย่างไร	32
จำเป็นจะต้องจัดโรงเรียนสำหรับการผสมพันธุ์ห่านหรือไม่	32
ห่านตัวผู้ 1 ตัวสามารถจะคุมตัวเมีย และผสมพันธุ์กับห่านตัวเมียได้กี่ตัว	32
ควรนำห่านตัวผู้มาเลี้ยงรวมกันกับห่านตัวเมื่อก่อนถึงฤดูผสมพันธุ์หรือไม่	33

ความไม่คุ้นเคยกันระหว่างห่านพ่อพันธุ์ และห่านแม่พันธุ์เป็นอุปสรรคต่อการผสมพันธุ์หรือไม่

33

ฤดูกาลที่ห่านจะผสมพันธุ์อยู่ในระหว่างช่วงเวลาใดของปี

33

การคิดเชื้อของไข่ห่านในฤดูผสมพันธุ์จะมีอัตราเท่าไร

33

การผสมพันธุ์ห่านสามารถจะผสมพันธุ์เทียมได้หรือไม่

34

การให้อาหารห่านพันธุ์ควรปฏิบัติอย่างไร

34

การให้อาหารสำหรับห่านที่อยู่ในระยะให้ไข่ควรมีส่วนผสมอะไรบ้าง

34

การให้อาหารสำหรับห่านที่อยู่ในระยะหุคไข่ควรมีส่วนผสมอะไรบ้าง

34

จะให้อาหารไก่พันธุ์ให้ห่านพันธุ์กินได้หรือไม่

35

วิตามินที่ห่านต้องการ ได้แก่อะไรบ้าง

35

การขยายพันธุ์ห่าน

การขยายพันธุ์ห่านคืออะไร

35

การฟักไข่ห่านมีความยากง่ายอย่างไร

36

ไข่ห่านต้องการระยะเวลาการฟักเป็นสัปดาห์อย่างน้อยกี่วัน

36

ไข่ห่านที่นำมาฟักควรมีคุณสมบัติอย่างไร

36

ปัจจัยสำคัญที่จะให้ไข่ห่านที่ดีและสะอาดได้แก่อะไร

36

ไข่ห่านที่เก็บไว้เกิน 7 วัน มีโอกาสฟักออกเป็นตัวได้หรือไม่

39

วิธีวางไข่ห่านที่ต้องการเก็บให้ถูกต้องควรทำอย่างไร

39

การฟักไข่ห่านมีกี่วิธี

39

วิธีฟักไข่ห่านด้วยวิธีธรรมชาติทำอย่างไร

39

การฟักไข่ห่านโดยวิธีวิทยาศาสตร์มีวิธีการอย่างไร

41

วิธีช่วยให้ไข่ห่านได้รับความชื้นทำได้อย่างไร

41

การให้ความชื้นแก่ไข่ห่านมีประโยชน์อย่างไร

41

การฟักไข่แบบธรรมชาติผู้เลี้ยงควรจัดการกับแม่ไก่ห่านอย่างไร

41

จะรู้ได้อย่างไรว่าแม่ห่านอยากฟักไข่หรือไม่

42

การคัดเลือกแม่ห่านเพื่อให้ฟักไข่แบบธรรมชาติจะมีวิธีการเลือกอย่างไร

42

การเลี้ยงห่านเพื่อผลิตไข่จะให้ผลผลิตในระยะใด

42

การส่องไข่ระหว่างฟักมีความสำคัญอย่างไร

43

วิธีปักไข่ห่านหลังจากปักไปแล้ว 10 วัน จนกระทั่งปักออกเป็นควั โดยไข่ห่านมีวิธีการอย่างไร	44
การทำห่านสำหรับปักไข่จะต้องมีการเตรียมการอย่างไร	44
อัตราในการปักไข่ได้เสร็จเป็นควัด้วยวิธีการนี้มีประมาณเท่าไร	44
เมื่อถูกห่านเจาะเปลือกไข่ออกมาเป็นควัแล้วควรจัดการอย่างไร	44
การปักไข่ห่านที่ทันสมัยในปัจจุบันทำอย่างไร	45
การเจาะเปลือกไข่ออกมาของถูกห่านมีลักษณะอย่างไร	45
การปักไข่โดยวิธีวิทยาศาสตร์ดีกว่าการปักไข่โดยวิธีธรรมชาติหรือไม่	46
การเลี้ยงดูและการอนุบาลถูกห่าน	
การกกถูกห่านคืออะไร และมีความสำคัญอย่างไร	46
การกกถูกห่านมีวิธีการอย่างไร	46
การใช้เครื่องกกควรมีการสังเกตอาการของถูกห่านอย่างไร	46
สถานที่ที่จะใช้กกถูกห่านควรมีลักษณะอย่างไร	47
อุปกรณ์สำหรับการให้อาหารและน้ำแก่ถูกห่านสามารถจัดทำได้อย่างไร	47
การเลี้ยงดูถูกห่านโดยทั่วไปควรคำนึงถึงเรื่องใด	48
ตัวอย่างการปฏิบัติการเลี้ยงดูถูกห่านโดยละเอียดมีอย่างไร	49
ทำไมจึงต้องขังถูกห่านและให้แยกกันอยู่เมื่ออายุยังน้อย	50
อาหารอัดเม็ดที่เป็นอาหารสำหรับถูกไก่เหมาะที่จะนำมาใช้เป็น อาหารสำหรับถูกห่านหรือไม่	50
อาหารถูกห่านควรมีโปรตีนเท่าใด	50
การเลี้ยงห่านขุน	
การขุนห่านคืออะไร	50
การขุนห่านทำได้อย่างไร	51
การเลือกขนาดโรงเรือนสำหรับเลี้ยงห่านขุนทำได้อย่างไร	51
อาหารสำหรับขุนห่านให้ย้วนควรให้เมื่อไร	51
ถ้าจะคอนห่าน แล้วขุนจะทำได้หรือไม่	53

โรคห่านและวิธีป้องกันรักษา

ห่านเป็นสัตว์ที่ติดเชื้และเป็นโรคได้ง่ายหรือไม่	53
การสุขาภิบาล และการป้องกันโรคห่านมีข้อควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง	54
การป้องกันโรคและพยาธิมีความสำคัญอย่างไรและมีการควบคุมอย่างไร	54
ทำไมห่านจึงเป็นโรค และเป็นพยาธิ	54
โรคห่าน และพยาธิห่านมีประเภทใดบ้าง	55
ลักษณะและอาการของโรคกาฬโรค หรือโรคเพกคเป็นอย่างไร	55
จะป้องกันห่านไม่ให้เป็โรคกาฬโรคหรือโรคเพกคได้อย่างไร	55
โรคกาฬโรคหรือโรคเพกคจะรักษาให้หายได้หรือไม่	55
ลักษณะและอาการของโรคคอหิวาติในห่านนั้นเป็นอย่างไร	55
จะป้องกันห่านไม่ให้เป็โรคคอหิวาติได้อย่างไร	56
การรักษาโรคคอหิวาติให้แก่ห่านผู้เลี้ยงต้องทำอย่างไร	56
ถ้าห่านติดเชื้โรคแล้วจะฉีดวัคซีนได้หรือไม่	56
การเก็บรักษาวัคซีนสำหรับให้ห่านควรทำอย่างไร	56
ถ้ามีปัญหาในด้านการเลี้ยงห่านและการระวังดูแลป้องกันควรปรึกษาใคร	56
เมื่อมีห่านเป็นโรคควรจัดการอย่างไร	57

การจัดการเพื่อการค้า

ผลผลิตของห่านจะทำกาขายในลักษณะใดได้บ้าง	57
ห่านเนื้อที่ส่งตลาด ส่วนมากจะมีน้ำหนักเท่าใด	58
ทำไมจึงนิยมบริโภคร์ห่านเมื่อที่มีอายุระหว่าง 5-6 เดือน และตัวไม่ได้ฟัก	58
ก่อนนำห่านเพื่อฆ่าห้ละเนื้อควรจัดการกับห่านอย่างไร	58
วิธีฆ่าห่านทำอย่างไร	58
การตอนขนห่านมีวิธีการทำอย่างไร	58
ห่านที่ฆ่าแล้วจะมีการสูญเสียน้ำหนักเป็นอัตราเท่าใด	59
ถ้าจำเป็นจะต้องมีการบรรจุและแช่แข็งจะมีวิธีการอย่างไร	59

บรรณานุกรม